

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК III Ч. 94. НЬЮ-ЙОРК і ДЖЕРСІ СІТІ, вівторок, 16-го травня 1944.

No. 94. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, May 16, 1944.

VOL. III.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

ОРЛЕМАНСЬКІ ПІДДАВСЯ ЦЕРКОВНІЙ КАРІ ЗА ПОЇЗДКУ ДО СОВЕТІВ

СПРИНГФІЛД (Масачусетс). — Станіслав Орлеманський, римо-католицький священник з польської парафії Пречистої Диви Марії, повернувши із своєї 26-денної подорожі до Советів, попав під церковну кару, наложену на нього на підставі канонічного права Католицької Церкви. Тутешній єпископ Тамес М. О'Лірі в 4 години після приїзду о. Орлеманського до своєї парафії, вислав йому лист суспендуючи його як пароха церкви і наставляючи адміністратора на його місце. Орлеманський в першій хвилині заявив, що відкликається до апосторського делегата у Вашингтоні і тимчасом буде далі сповняти обов'язки пароха, але опісля піддався рішенню єпископа. Покищо знає лише, що о. Орлеманський буде перебувати в якійсь монастирі, поки його справа буде поладнана.

Причиною суспензи, як подано з єпископської канцелярії є те, що Орлеманський вихав з парафії, не доставивши на це дозволу церковної влади; а друга причина ця, що він відбував конференції з комуністами, які на підставі прилюдних заяв трьох папів є безбожниками і побороють Католицьку Церкву. По дорозі з Сієтла до Спрингфілда о. Орлеманський затримався в Шікаго і тут оголосив прилюдно свої розмови з советським маршалом Сталіном і прем'єром Молотовом. Він теж оголосив заяву, підписану Сталіном, в якій сказано, що між Сталіном і папою може бути співдільня „у боротьбі проти насильства і переслідування Католицької Церкви“ тому, бо, як каже Сталін, він є „прихильником свободи сумління й богочинання“. Крім цього Орлеманський сказав, що має теж дуже важну заяву в справі Польщі, але оголосить її пізніше.

Канцлер дієцезії у Спрингфілді, о. Джордж А. Шей, каже, що Орлеманський, як хлопець, може вислати до папи через апосторського делегата у Вашингтоні свої інформації про розмову з Сталіном.

КОМУНІСТИ БУДУТЬ ГОЛОСУВАТИ НА РУЗВЕЛТА

НЬЮ-ЙОРК. — З нагоди стейтової конвенції комуністів, на якій було призначено 1,000 делегатів, проголосив президент стейтової організації Комуністичної Партії Америки, Ізраель Амтер, що комуністи будуть підтримувати президента Рузвелта в його четвертій кандидатурі на президента, а роблять це в переконанні, що тим вони найліпше прислужаться країні. На підставі жадання краєвого секретаря Комуністичної Партії Ірла Бравдера переведе конвенція зміну назви партії, але ця зміна мусить бути потверджена краєвою конвенцією.

ДАЙЕС НЕ ХОЧЕ БУТИ ДАЛЬШЕ В КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Мартин Дайес, конгресмен із Тексасу, що вславився своїми розслідами над неамериканською діяльністю різних груп в Америці, заявив, що він більше не буде кандидатом на конгресмена. Цю заяву пояснюють в той спосіб, що проти Дайеса розпочався завіт кампанію Комітет Політичної Акції Конгресу Промислових Організацій (СІО), отже він знає, що перепаде при виборах. Дайес самий заявив, що він не висуває кандидатури з причини недостатці здоров'я.

НАЗИВАЄ 4 ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФАШИСТИВСЬКИМИ

ВАШИНГТОН. — Генеральний прокуратор Френсіс Білд дістав листа від пані Феї Стівенсон із Клівленду з домаганням, щоб департамент справедливості поставив в стан обвинувачення 4 жіночі організації, які вона називає фашистськими тому, що співділяла що найменше із 3 особами, проти яких саме тепер відбувається судова розправа за бунт. Пані Стівенсон це предсідниця Жіночих Помічників Сил („Оксіліярізі“) Конгресу Промислових Організацій, а 4 названі нею організації такі: „Юнайтед Модерз“, „Модерз оф Сонс Форум“, „Американ Вимен Егенст Комюнізм“ і „Ві ди Модерз Мобілайз фор Америка“. Пані Стівенсон твердить, що деякі з цих організацій поширяли пропаганду, що „президент Рузвелт це жид і дістає накази з Москви“.

ПІДПРИЄМЦІ МАЮТЬ ТЕЖ СВОБОДУ СЛОВА

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Апеляційний Суд Третьої Округи вирішив, що підприємець у спорі з робітниками має теж свободу слова. Це рішення видав на письмі суддя Чарлз Алвін Джовнс, яким відкинув апликацію Краєвої Ради Робітничих Відносин, щоб покарати Едварда Дж. Буда, предсідника підприємства Едвард Буд Мануфакчурінг Компані як винного погорди суду тим, що він написав листа до 15,000 робітників після того, як він дістав наказ розв'язати компанію юнію на підставі закону Вагнера. Суд рішив, що в листі нема поломання закону тим, що підприємець висловлює свій погляд на наказ влади.

Міжнародна Організація Праці у боротьбі проти світового безробіття

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Керівна влада Міжнародної Організації Праці покликана до життя потрібний комітет із 18 людей, щоб підняти світову боротьбу проти безробіття. Боротьба має йти в порозумінні з іншими агенціями, що вже створені або що будуть створені Об'єднаними Державами. Комітет складається з трьох груп, а саме по 6 представників від державних урядів, організацій робітників і організацій підприємців. Цей спільний комітет має спеціально вважати на економічну і суспільну відбудову в різних краях після війни і має підготувати вказівки, як втримати повночасне заняття для робітників.

Керівна влада складається з 9 членів, а між ними є аж 3 із Злучених Держав Америки. Вона має за завдання внести домагання Міжнародної Організації Праці на якунебудь міжнародну конференцію заки збереться поновна конференція цієї організації.

Конференція Міжнародної Організації Праці покличася у п'ятницю 12. травня 1944 — після прийняття Хартії Прав Звичайної Людини і після ухвалення пропозиції для мирного договору з додатком, щоб до поневоленних народів Європи видати залив з потіхом, що їх освободження вже недалеке.

ПОРІВНУЮЧІ ВИДАТКИ НА ТЕПЕРІШНЮ ВІЙНУ

ВАШИНГТОН. — Злучені Держави Америки видають тепер денно три рази тільки гроша на ведення війни, кілька коштувала ціла європейська війна в 1812. році, або двічі тільки, кілька коштувала ціла війна з Мексикою. Тепер упродовж 50 днів видається на війну тільки, кілька коштувала громадянська війна вже разом з пенсіями аж до 1938 року. Ці цифри оголошено на підставі обрахунків в департаменті скарбу перед новим фискальним роком, що починається з дня 1. липня.

ЗГІНУЛО 60 ЛЮДЕЙ НА АМЕРИКАНСЬКІМ КОРАБЛІ

ВАШИНГТОН. — Корабель системи Либерті, з назвою Вільям М. Веаг, загинув вчасі бурі на побережжю Шотландії перед кількома тижнями. З кораблем пішло на дно 60 американських моряків, як про це сповіщає Воєнна Адміністрація Перевозу. Корабель доставив свій набір на місце призначення і був у дорозі до збірного місця для конвою й повороту до міл.

Польський прем'єр про польсько-російські взаємини

ЛОНДОН. — Станіслав Міколайчик, прем'єр польського уряду на вигнанні, в розмові з Реймондом Даниелом, представником „НьюЙорк Таймсу“, дав зрозуміння, що польський уряд на вигнанні зовсім не думає йти на ніякі уступства советському уряду, бо мовляв советські домагання є зовсім не ширі, а мають на цілі тільки скомпромітувати польський уряд на вигнанні перед польським народом у краю. За словами Міколайчика, російський уряд, у супереч своїм заявам, зміряє до опанування Польщі.

Міколайчик розп'являвся при тому з різними аргументами, які мовляв підносить пропаганда російського уряду для досягнення цієї цілі опанування Польщі. Він казав, що селяни в Польщі мають уже в своїм посіданні 83 проценти землі, а решта 17 процентів належить або до шляхти або до держави (ліси). Польські селяни, говорив Міколайчик, такі сильні й індивідуалісти, що вони ніколи не пристали би на колективізацію.

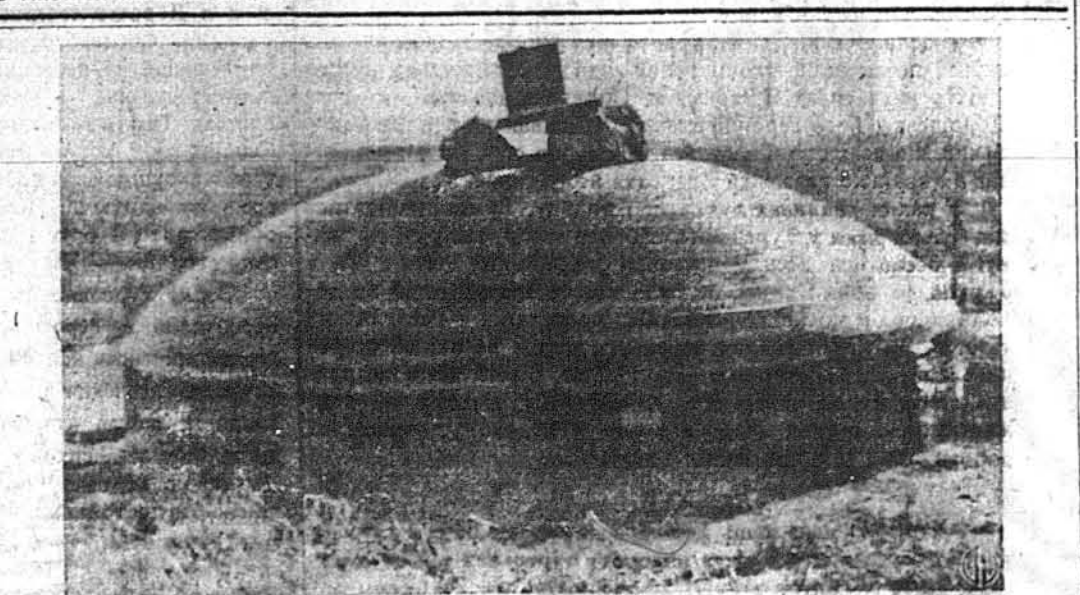
Міколайчик виступив теж проти погляду, що мовляв польський уряд на вигнанні не має за собою підтримки краю. Міколайчик говорив недавно з представником польського підпілля в краю, котрий його запевняв, що 95 процентів народу стоїть за польський уряд у Лондоні.

НІМЦІ ПЕРЕСТРІЛЮЮТЬ ГРЕЦЬКИХ СЕЛЯН

КАІРО. — За два перші дні місяця травня в грецьких селках між Спартою й Милаоном німці розстріляли понад 2,000 грецьких селян з пімсти за вбиття грецькими партизанами одного німецького генерала й двох інших офіцерів.

ДИСЦИПЛІНА В РАЙХУ СЛАБНЕ

ЛІСБОНА. — 3 Німеччині приходять шораз більше звістей, які стверджують зріст розкладу німецької дисципліни. Не дивлячися на строгу регламентацію, яку завели нацисти для піддержання дисципліни німецького цивільного населення, в Німеччині множаться факти грабівки й бутлгерства засобів поживи, хоча німецькі часописи безупинно пишуть проти таких проявів. З газетних статей видно, що граблять навіть особи, що впали жертвою бомбардування, хоча газети називають таке грабування всіма визиванками. Деморалізація видно входить з почуття кожної просто людини, що при найближчій бомбардуванні вона може згинуть. Через грабівки розбитих бомбами магазинів часто не можна дістати товару, хоча на н'юто мається пайковий значки.

ЧАСТИНА НАЦИСТИЧНОГО „АТЛАНТИСЬКОГО МУРУ“. — Так виглядає, одна з фортифікацій, що становить частину того муру, який має боронити окуповану нацистами Європу перед альянтською інвазією. Вона видно збудована з цегли найкраще відбивати бомби літаків і кулі гармат.

АЛІАНТИ РОЗБИВАЮТЬ ЛІНІЮ ГУСТАВА

НЕАПОЛЬ. — В 11. годині вчором дня 11. травня почали альянтські війська нову офензиву в Італії. Предметом офензиви була лінія між Касіном і Тирепським морем по надзвичайно сильній острілюванню ворожих позицій артилерією піхота й повзи посунули на ворожі лінії й зараз у цьому першому наступі вдерлися в заняту ворогом територію місцями на 3 милі.

Першого дня офензиви альянтські війська заняли 5 сіл і 7 стратегічних горбів. Другого дня офензиви вони поширили даліше вилом у ворожій лінії; не дивлячися на завзяті протинаступи ворога, йому не вдалося добути від альянтських військ ні пяди землі. Французькі війська врзалися широко в дорогу, що лучить Касіно з морем, та глибоко в дороги, що ведуть на північ. Восьма армія розвернулася ширше за рікою Рапідом, створивши там базу, 5 миль широкую й 1 миль глибоку.

Середземноморські альянтські повітряні сили уносять понад наступаючими військами без перерви, а крім цього розбивають залізничні двірці та летнища в центральній і північній Італії.

НІМЦІ ВІДЧУВАЮТЬ УЖЕ ВІЙНУ НЕРВІВ

ЛОНДОН. — Так з офіціальних комунікатів на радіо й з вісток, які дістаються час від часу зо заняття німцями Європи, показується, що німці вже виявляють поважне напруження внаслідок альянтської офензиви в Італії. Найбільше непокоїть їх здогад, що остаточний інвазійний удар не попаде в одно місце, але буде вицільений у кілька точок одночасно. Це заставляє їх горячково будувати оборонні фортифікації в різних місцях рівночасно, скликати постійно воєнні наради та починати прерізні утиски проти місцевих патріотів.

Поважне напруження запанувало в Німеччині, коли на Каналі залягла густа мрака, бо боялися, що Альянти можуть використати її для інвазії. Коли її не було, то нове напруження прийшло в міру того, як погода над Каналом вияснилася.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БІЮТЬ ПО БАЛТИКУ

ЛОНДОН. — Важкі американські бомбовики в числі 1,750 ударили в суботу по німецьких оборонних інсталяціях здовж Балтійського моря та збомбардували німецькі літакові фабрики в Тутові й рафінерії нафти коло Стетіна. Поцілено теж бомбами великий залізничний центр Оснабрік і інші міста в північно-західній Німеччині. Бритійські й американські літаки на спілку бомбардували німецькі інсталяції здовж побережжя Франції.

РОСІЙСЬКИЙ ФРОНТ ДАЛІ СТОІТЬ НА МІСЦІ

ЛОНДОН. — Донесення обох сторін зо східного фронту підчеркують, що поважних пересувань лінії там не було. Советські бомбовики одначе бомбардували важко залізничні вузли, головнов: Бересте Литовське, Полоцьк і Нарву.

Советський комунікат каже, що советські кораблі й літаки заатакували два більші ворожі перевозові кораблі, що разом мають понад 5,000 тон містоти, котрі перевозили війська з Криму до Румунії. Затоплено теж 3 поспішні баржі і 4 моторові човни.

Німецький комунікат каже, що німецькі летуни бомбардували залізничний дворець Фастів.

НІМЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ ОДНОЮ БРИТІЙСЬКОЮ ТАЙНОЮ ЗБРОЄЮ

СТОКГОЛЬМ. — Один шведський моряк, котрий працював для німців, покинув роботу й вернувся до рідного краю, бо йому не стало „нерву“. Займався він саме „замітанням“ себто вилуванням з моря, британських мін. Не стало йому саме „нерву“, коли німці переконалися, що британці придумали новий рід морської міни, яку можна скинути з літака без скоропаду з якоїнебудь бажаної висоти на якунебудь глибину. Міна розривається при наближенню корабля від самого стукоту корабельної шруби. До часу виїзду моряка з Німеччини німцям ще не вдалося розкрити секрету міни.

ЮГОСЛАВСЬКІ ПАРТИЗАНИ СПОВІЩАЮТЬ ПОЧИНАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ОФЕНЗИВИ

НЕАПОЛЬ. — Югославські партизани під маршалом Тіто заповіли загальну офензиву проти німецьких військ і їх союзників на цілому Балкані. Заява була видана ще в четвер, але альянтська цензура передержала її аж до початку альянтської офензиви в Італії.

У своїй розмові з представниками американських газет маршал Тіто заявив, що німці тепер не задумують ніякої загальної офензиви проти партизанів. Вони держаться такої тактики боротьби проти партизанів, щоб нею заставити партизанів вистрілювати свою амуніцію та розбиватися на групи. Він каже, що новий німецький вояк далеко не дорівнює німецькому воякови хочби сперед року.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Кавказі належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЧОГО ДОВЕЛИ?

Польська пропаганда розголошує від довшого часу багато про те, яка то була колись в Польщі свобода, яка то Польща була ліберальна під релігійним оглядом, та як під політично-державним оглядом вміла приєднати до себе різні народи, себто в першу чергу українців, а далі білорусинів, литовців. Тому саме, голосить ця пропаганда, і тепер ті народи не згодні бути "під Росією", а воліли би бути в "ліберальній" чи там "демократичній" Польщі.

Як взяти за правду те, що кажуть поляки, себто те, що згадані народи дійсно не бажали бути "під Росією", то логічно можна би припускати, що якщо їм неможливо стати наразі цілком самостійними, то вони таки воліли бути "з Польщею", що ніби має бути такою ліберальною, як це її представляє польська пропаганда. Коли так, то чим пояснити, що наділі Польща не має буквально нікого з тих народів, ніякої партії чи групи, ніякої навіть поважнішої одиниці, що попіралаб польські домагання щодо східних границь? А такі угодовці прецінь колись бували!

Отже поминаючи найважливіше й принципове, себто те, що український нарід по віковій неволі національно й державно піднісся уже так високо, що може вдоволитись тільки самостійною і соборною українською державою, причиною, що Польща опинилась тут цілком сама, є ще те, що згадані народи добре знають, що вони не були "з Польщею" в спілці як рівний з рівним, як не виспівує польська пропаганда, а були тільки "під Польщею", "в польському ярмі". Що більше: польська пропаганда ще навіть тепер того всього не хоче бачити, а навіть говорять про "польські землі" там, де є землі українські, білоруські чи литовські. Значить, що вона ще навіть тепер прагне на міжнародному полі в тому напрямі, щоби було по давньому, хоч трохи розумніша дитина могла б зрозуміти, що таке вже не може повторитись. Значить, що не можна з тим виграти теж і на міжнародному полі. Та мабуть це неможливо зрозуміти польським політикам, вихованим в душі шляхетчини, зідалізованої Сенкевичами, та мріючих про "моцарство", а не про здорову Польщу.

Польські політики добре знають, чим була Росія для України. Вони добре знають, скільки мільонів українського народу вигинуло за Советів наслідком політики Москви. Ось це нещастя хотіли вони використати в користь Польщі, бо ніби "всетаки під Польщею було українцям ліпше". Можливо, що колись такі "штучки" чи "торги" могли полякам хоч в часті вдаватись, але ніколи — сьогодні. Західні українці глядять нині на українську справу як цілість. Вони гляділи на неї теж і тоді, як були під Польщею. Та польські політики ніколи цього не хотіли брати під серйозну увагу і нині її не беруть, а тільки шукають спосіб, який то погодитись з "сусідом", з Росією, коштом — української народу і українських земель. Українці це знають. Тому нема і не буде нікого з чесних українців при такій польській політиці!

Філядельфійська Хартія

МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ

Загальна конференція Міжнародної Організації Праці, зібрана на 26. засіданні у Філядельфії, оцим приймає, дня 10. травня 1944 року, декларацію цілей і змагань Міжнародної Організації Праці та засад, які повинні давати напрям політиці своїх членів.

I.

Конференція підтверджує підставні засади, на яких спирається організація, а зокрема заявляє, що:

- Праця не є крамом на продаж.
- Свобода вислову і створення є конечна для постійного поступу;
- Нужда денебуди, є загрозою для добробуту по всіх усядах;
- Боротьба проти недостатку вимагає невиспучого зав'язання в кожнім народі; вона мусить бути ведена теж безупинними і суцільними міжнародними змаганнями. У цій боротьбі представники робітників і підприємців, які мають становище нарівні із державними урядами, сходяться з ними на вільну дискусію і демократичне вирішення, з метою поширити загальний добробут.

II.

Мир через Суспільну Справедливість.

Виходячи з переконання, що досвід виказав в цілій повноті правду, висказану у вступі до конституції Міжнародної Організації Праці, а то правду, що тривалий мир може бути встановлений лише тоді, коли він опертий на суспільній справедливості, конференція стверджує, що:

- Кожна людина, безогляду на расу, віру та пол, має право змагати до свого матеріального добробуту і до духового розвитку і то у відносинах, що заповнюють їй свободу і людську гідність, економічну безпеку і рівну для всіх нагоду;
- Створення таких відносин, серед яких було б можливе оце, що сказано, мусить стати осередком краївої й міжнародної політики;
- Всі країви й міжнародні способи й засоби, а зокрема такі, що мають економічний і фінансовий характер, мають бути обдумувани лише з такої точки наświetлення і їх можна приймати постільки, поскільки вони помагають, а не спляють змагання до осягнення оцих основних цілей;
- Буде це обов'язком Міжнародної Організації Праці

провірявати й розглядати всі міжнародні, економічні й фінансові способи й засоби з точки наświetлення цієї підставної мети;

г) У виконанні доручених завдань Міжнародна Організація Праці, розглянувши всі економічні й фінансові чинники, може прийняти як свої рішення й припорушення ще й всілякі проекти, які буде вважати за доцільні.

III.

В першу чергу — повноча не заняття.

Конференція признає святочне зобов'язання Міжнародної Організації Праці до поширення між державами світу такі програми, які заповнюють:

- Повночасне заняття й піднесення життєвої стопи;
- Заняття робітників 'при роботах, при яких вони можуть почуватися вдоволеними тим, що вживають до найвищого ступня своїх спосібностей і приспосіблення, та що вони по своїм найвищим зусиллям причиняють до загального добробуту;
- Засторогу, як спосіб осягнення цієї цілі і як гарантію для всіх інтересованих, що подбається теж про засоби для приспосіблення і для перевозу робітників, включаючи переселення для добуття праці і для поселення;

г) Способи плати й заробітків, установлення годин і інших відносин праці, обчислені на те, щоби забезпечити справедливу участь в овочах поступу для всіх, а мінімуму життєвої плати для всіх наемців і для цих, хто потребує такої охорони;

г) Чинного признання права збірних (колективних) переговорів; співділення управи з робітниками у постійній змаганню посилення творчої видатності, і співпраці робітників та підприємців у підготові і практичному виконанню суспільних і економічних заряджень;

д) Поширення суспільної безпеки, щоб заповнити основний дохід для всіх, що такого заповнення потребує, а також і суцільної медичної опіки;

е) Вистарчальної заховони для життя і здоров'я робітників у всіх заняттях;

е) Заповнення відповідного відживлення, мешкання, і засобів для відпочинку й культури;

ж) Забезпечення рівності в освіті і в професійних нагодах.

Проф. Микола Чубатий.

Кого об'єднує Конгресовий Комітет?

Потреба проводу американських українців.

Дивна вдача українських людей в Америці! Коли впродовж трьох літ не було проводу американських українців, всі мали тільки одно на устах: нам треба проводу, нам треба якогось центрального тіла, що надавало б керму цілому життю американських українців.

Зійшовся у Філядельфії Другий Конгрес Американо-Українців. Зіхалися представники усього національного активу американських українців та в найбільше демократичний спосіб вибрали провід. І знов українські люди на щось чекають. Провід є, але немає тих, що передше нарікали на брак проводу; немає їх — чинно показати, що вони за проводом американських українців, що вони солідарна, активна громада.

IV.

Готовість Помогти Новій Лізі.

В переконанню, що повніше і основніше вихиснування світових джерел продукції, конечно для осягнення цілей намічених в оцій декларації, може бути сповнене через чинну міжнародну й краївоу діяльність, включаючи способи для поширення продукції й консумції, щоб виминути важкі економічні потрясення й зміни; щоб посилити економічний й суспільний розвиток відсталіших околлиць світу; щоб забезпечити більшу постійність у світових цінах на продукти першої потреби і щоб підтримати високу і постійну виміну в міжнародній торгівлі — конференція ручить оцим за співпрацю в повній силі Міжнародної Організації Праці з такими міжнародними установами, які дістануть доручення з частинною відповідальністю за таке велике завдання і за підтримку змагань до здоров'я, освіти й добробуту всіх народів.

V.

Конференція стверджує, що засади, проголошені в оцій декларації дадуться вповні застосувати до всіх народів по всіх усядах і, хоч спосіб їх застосування мусить бути відповідний до ступня суспільного й економічного розвитку, до якого дійшов кожен нарід, до поступення прировнення цих засад до народів, котрі ще знаходяться в стані залежності, а також і до тих, що вже осягнули самоуправу, є справою журби всього цивілізованого світу.

Давний та теперішній Конгресовий Комітет.

Попередній Конгресовий Комітет, опертий на чотирьох заповогаючих організаціях, показався нежиттєздатним тому, бо кожна поодинока організація могла кожної хвилини внести заколот, відтягаючи своїх представників. Новий Конгресовий Комітет є збудований на іншій засаді. Він не репрезентує заповогаючих організацій; він не репрезентує ніяких партій, а репрезентує громаду українських купчень по цілій Америці безогляду на партії. Є в Конгресовім Комітеті люди різних світоглядів та партій, але одно їм спільне, а саме це, що ухвалено в резолюціях — охота віддати свої сили на поміч американській батьківщині та охота працювати, щоб український нарід став вільним, щоб дістав це, чого хоче і бажає. Знов свою волю український нарід висловлював постійно своїми публичними актами та сотками жертв краших своїх синів, а саме волю бути незалежною нацією та повним господарем на рідній землі.

Ця програма така широка, що під нею може підістатися і правий монархіст і лівий соціаліст немосковфілі. Коли недавно дописував Свободі зі Шікаго сказав, що до Конгресового Комітету належать всі українські національно думачі групи з вимогою соціалістів, то це останнє не є слушне. Український Конгресовий Комітет, ні сам Конгрес, нікого не питав і нині не питає про його суспільні чи партійні переконання. Це й не є правом Конгресового Комітету, бо він не є збудований на партійній репрезентації, до якогось партійного комітету, а тільки на підборі найбільше активних людей зпоміж репрезентантів громади.

Глядячи з чисто особового підбору членів Конгресового Комітету слід ствердити, що в ній є члени соціалістичних переконань, але такі, що не хотять московської зверхності над Україною. За такою зверхністю є тільки кількох представників соціалізму серед американських українців; на таку саму дутку грає й їх газетка. Однак ні ця газетка, ні її творці не репрезентують українського соціалізму в Америці; більшість американських українців соціалістично стоїть при самостійницькім українському прапорі та не міняє політичної віхи залежно від того, куди і звідки віє вітер.

В справі європейських українців Конгресовий Комітет перерає становище краю.

Немає найменшого сумніву, що рішення про своє політичне майбутнє має право тільки український нарід в Європі, горожани української землі. Всі інші заступці є неумовновані, як ідуть всупереч волі українського народу. Конгресовий Комітет як організація американських українців теж не має офіційного мандату говорити в імені європейських своїх братів, але має мандат моральний, якого не мають ні комуністи, ні їх помічники — москвофільські соціалісти.

Чому Конгресовий Комітет має цей моральний мандат? Має його тому, що Другий Конгрес Американо-Українців у Філядельфії в справі європейських українців не вилловив своїх поглядів. Він тільки покликався на ці державні акти українського народу, якими цей нарід виконував своє право самоозначення, коли був вільним, отже об акти проголошення самостійності східної та західної України (1917 і 1918) та акт злуки обох республік в Одну Суверенну Державу Українського Народу, з 22. січня 1919.

Ця була програма, на яку впродовж повних двадцять літ поміж обома світовими війнами підписувалися всі українці в Європі з вимогою служак Кремля — комуністів. Це була програма всіх українців в Європі — від правого до лівого. Відомо, що в Європі всі українці займали виразне проти-московське та проти-польське становище. Такий політичний світогляд стався прямо засадою національної політики та політичної віри новочасного українства. Тому в часі червоної окупації Західної України втікали українські самостійники всіх політичних партій, включно з провідними українських соціалістів-радикалів — як редактори Стахів, Навроцький та другі, дарма, що вони ціле життя виразно визнавали соціалізм. Іх втеча була ратуванням життя, а як показалося, советська дійсність змела всіх соціалістів, що лишилися під червоною окупацією, як вітер пісок.

Ніхто не має права фальшувати волю українських мас в Європі.

Треба знати українському громадянству в Америці, що немає на західній Україні крім малої групи комуністів без всякого значіння та впливу на маси, ніякого політичного гуртка, що годився б на московське панування над Україною. Воно може прийти, але приїде проти волі українського народу, народу хлопа та робітника. Український нарід напевно не дасть своєї згоди на таке насильство, на фальшування його волі, проголошеної ясно українськими державними актами. Тим чинном він все реклямує своє моральне, глибоко узасаднене право, воювати проти чужинецької окупації України всіми силами та засобами. Колиж нині малесенький гурток українських соціалістів-москвофільців в Америці робить вітер та пускає американським українцям перед очі дим, що це він робить якусь політику, що рахується з дійсним станом, то мусить знати, що це все їх приватна крамничка політичної комерсії; в краю вона не має нікого за собою.

Можна їм обдурити кілька десятків політичних анальфабетів в Америці; можуть вони навіть робити тим приємності червоним, бо їм треба всіх признак хочби фальшованої волі українського народу в Європі, але це, що вони говорять, це не мова українського селянина та робітника, заготованих у боротьбі за волю рідної землі, стужених туюю

чих, то цих сто і одного зав'язців зможуть заснувати і втримати світову імперію. В Україні таких людей не було і тому вона програвала.

Іншою причиною була незгідливість самих верхів, неодностайність, готовість за матеріальні користи піти на руку ворога, нехотання верхами низів населення. Адже кожний козацький гетьман воював за права козацької верстви, дуже нечисленної, а не за права усього народу. Не диво, що й народ зівтавався байдужим у своїй більшості до змагань козацтва, або навіть ворожим.

І Селим бачив, що Україна, недавно звільнившись, котиться по похилій площі знову у пащу ненажерних сусідів і ніхто не в силах її стримати. Подивляв завзятого гетьмана Дорошенка, його героїчні намагання, однак не вірив в успіх. Бачив, що всі задуми валяються та чув, що своє життя він зв'язав з Україною назавжди і вороття йому немає.

У таких хвилинах думав про родину. Думав пробратися під чужим іменем у Туреччину, забрати матір, сестру і дружину. Й оселитися десь у широких українських степах. Та в Україні, як вона велика, не було такого кутка, кудаб не доходили орди москвинів, доляків, молдаванів і несудухинних татарів. В Туреччині, хоч небезпеки також великі зо сторони влади, всеж життя було спокійніше, бодай ніхто не руйнує притулку, не перерогонить, наче худобу, з місця на місце населення. І сотник кидався у вир військово-організаційної роботи, щоб у праці найти забуття...

XVII.

Родина Османа-паші довідалася про долю усіх трьох мужчин з родини вже після повороту турецьких військ з походу. Двоє погнули в бою; де подінувся третій, Селим, ніхто не міг сказати. Можливо де згнув, можливо у полоні. Минав час, виміяли знатніших бранців, а Селима між ними не було.

Глибокий сум опанував родиною і всіми, що їх знали.

Та живі дуають про життя. Треба було подумати, щож далі діяти: зіставатись тут, на чужині, чи виїздити у рідні краї на поневірку, голод, а може і смерть. З Туреччиною жінонці більше не вважало. А що чекало їх в Україні? І жінки не могли на щобудь рішитися.

Туреччина тимчасом знову обернулася в ворога України. Прислухався тому войовничий запорозький кошовий, здібний полководець, але ніякий державник, до того ревний московський прихильник, Іван Сірко. У часі, коли татарські війська з Дорошенковими козаками облягли польського гетьмана Яна Собеского у північній Галичині, Сірко з запорожцями напав на беззахистний Крим і у цент' зруйнував. На протест султана — відповів зневажливим, загально відомим листом. Тим всім він ввадив ніж у спину Дорошенкові й Україні, як і колись Виговському після Коноптоу. Татари і турки виринули знов в Україну, та вже як її вороги, нищачи все і плондруючи. Ціле Правобережжя обернулося в руїну, обезлюдніло й опустіло. Турки зруйнували й саму гетьманську столицю — Чигирин.

Зміну турецької політики зразуж відчувли українці, що перебували в Туреччині. Невільники з України прибували десятками тисяч. Полонені козаки мorduвалися на очах стільничного населення у відплату за підступний Сіркоу напад. Влада не могла здержати лютих натовпів, навіть колиб і щиро бажала. Магомет IV лежав у передсмертній слабості. Державою керував його наслідник — малий хлопчак, а в дійсності достойники, що з малим султаном зовсім не числилися. Знов отверто закликалося до погромів невірних, тобто християн, особливо тих, з козацьких країв. Закликалося вимордувати й родини турецьких достойників, відомих зо своєї прихильності до козаків.

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

АНАСТАЗІЯ Г. БІЛОВУС

КАТРУСЯ

Оповідання з давньої минувшини.
(До друку зредагував Ол. Лутовий).

17)

І у відступі турецької армії Селим перейшов сотником на службу гетьману Дорошенку. Новий козацький сотник Селим Османенко перебув всі Дорошенкові походи, всі вдачі і нещастя. Зжився з козацтвом і народом і щиро його полюбив. Самий нашонок войовничої касті добачував причини українських невомагаль, причини того, чому народ вічно бореться за свою волю і вічно програє. Перша причина — брак твердої, суворой але справедливої влади, що не застановляє над пролиттям крові хоч би тисяч бунтівничих ворохобників, щоб через них пізніше не лялася кров мільонів; влади освіченої віковими традиціями і наслідністю. Гетьман, нехай і такий велит, як Дорошенко, символом такої влади не був, бо гетьман за польсько-литовським взірцем вибирався, а коли вибирався, то міг бути і прогнаний, як то часто траплялося. І на виборнє становище гетьмана занадто багато було очоких, не то козацьких полковників, а навіть незначних сотників, що один другого вічно побрювали. Зокрема, гетьмана вважали всі головним вождом козацьких сил, а не володарем держави. В Україні повинен володіти великий князь, король, чи імператор. Такий, як Саладін, чи Сулеймані I чи II, або Осман I Пригадував козацьким старшинам мудрі думки Сулеймана II, великого чоловіка українці — Росколяни: — Коли одна людина непохитної волі і рішучості здобуде собі сотку беззастережених послідовників, сліпо його задуми виконую-

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДЗИВ НА МОСКОВСЬКИЙ ВИЗО

Теперішня пропаганда московської ненависті проти недавнього й теперішнього українського патріотизму, а особливо прозивання кожного українця-самостійника „зрадником народу“ та „фашистом“ чи „нацистом“, має свою подібність в нагинці колишнього царського режиму на Мазепу й „мазепинців“. Але, як нагинка на Мазепу викликала цілком протилежні відзиви й настрої серед українського народу, ніж це міг царський уряд навіть в уяві доглянути, так і теперішня безупинна нагинка може викликати навіть уже в недалекій майбутності таку реакцію між українським загальом, якої сьогодні не можна передбачувати.

На таку думку наводить нас незабутній наш Михайло Грушевський у своїй статті „Мазепинство й Богданівство“, поміщеній у І книжці Літературно-Наукового Вістника за 1912 р. Із цієї статті наведемо лише деякі уривки, щоб наглядніше освідомити себе про значіння безоглядної нагинки на невинних людей.

З погляду опричницьких (московських) кругів виставлення імен Богдана проти імені Мазепи як певного протипункту має свою історичну „традицію“ — піше після вступних завгав Грушевський. Потім дочитуємося в статті до таких тверджень автора:

Мазепа в дійсності не був ніяким яскравим представником українського самостійництва. Маємо в нашій історії представників української державної ідеї, української самостійності й окремішності далеко різні й сильні виражені. У Мазепи до цього не було ні трагічного завязання Дорощенка, ні безмірної витривалості Орлика. Обставини й натиск старшини й найближчого оточення, що вважало непростим гріхом втратити цей момент і не використати його для визволення України — змусили Мазепу в останній хвилині перекинутися з царського служалця в оборонця української свободи „од того московського тиранського іга“... Трагічну фігуру з Мазепи зробило щойно само московське правительтво, зібравши на його голову всі гріхи українського народу, проклявши його страшенними клятвами як нечуваного злочинця, другого Юду, ворога християнства й православ'я заразом — типового представника української зради („ізмени“), якою мовляв неустанно компромітували себе українці і тому нібито московське правительтво вважало себе надалі свобідним

як прийняло на себе перед Україною... Це була рішуча зачіпка — визов — збоку московського уряду, смілий і безоглядний. Зробити ворогом православ'я гетьмана найбільш побожного, найбільш відданого духовенству церкви, церковній культурі, найбільш заслуженого перед українською церквою, яким був Мазепа, більш ніж хто інший з усього українського громадянства; кинути прокляття — „анатему“ на людину, що наповнила пам'ятками своєї побожності цілу сучасну Україну — це було більш ніж сміле, це було просто небезпечне... Проклясти о-

станними клятвами людину, проголосити його останнім з людей за те, що він піддався натискови прилюдної опінії і з московського служалця хотів стати оборонцем вільностей українських — це теж був визов, більш рішучий, ніж розважливий.

Українське громадянство мовчки прийняло його, і тим часом, як офіційні московські кола валили клявти й лайки на голову „проклятого Мазепи“, це громадянство в самім внутрі своїй душі оточило гетьмана піетизмом — почесно саме тому, що він був проклятий за український патріотизм. Тим часом, як у покірній історіографії переходили з книги в книгу утерті наклепи й фрази про „Мазепине коварство“, то серед українського громадянства росло спочуття й поважання до великого патріота, великого гетьмана опоганеного й проклятого за те, що по своїй розумінню хотів добра своїй народи та батьківщині...

І так бачимо, що „мазепинство“ для означення українського патріотизму назва досить припадкова. Мазепу зробили українським героєм тільки урядові нагинки на його імя, на його пам'ять наперекір фактам і дійсним настроям українського громадянства. Чим далі будуть московські нагинки вести проти нього негідну пропаганду, тим ясніша буде ставати його постать серед українських нащадків.

Тесаме можна сказати вже тепер про невідомого Симона Петлюру. Майже половина громадянства критично ставилася не до його замислів, але до його способів, якими він хотів дійти до своєї цілі. Але наснажені більшовиками скритобликами на чолі московського патріота зробило з нього українського героя вже за життя його ровесників.

Ми є свідками, як московські опричники живцем крають сучасних наших передових людей. Як навіть самий Гречуха аж до Америки висилає свої „анатемі“ на мимих „бандитів“ і „чужоземних наемників“, і як большевицька ЧЕКА в Америці посягає по голови тутешніх громадян українського роду. Не вважаючи на це далі не так добре політичне вишколення цього громадянина, воно проте добре розуміє, про що йде справа.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ ТЮРЕМНИХ СТОРОЖІВ.

НЮ ЙОРК, (ОНА). — Наспіваний з Лондону „Дзєннік Польскі“ приніс вітку, що німці розстріляли в Освенцімі цілий відділ українських тюремних сторожів. Газета пише так: „Тюремні сторожі в Освенцімі складаються в першу чергу з німців, але є також словаки й українці, що згодилися охотниками до тої „Вночі з третього на четвертого липня 1943 року — з табору втекло 16 українських сторожів, які забрали з собою пальну зброю і велику кількість амуніції. За ними почали гнати, а-натрапили на слід, то між втікачами і німецькою жандармерією дійшло до правдивої битви. Німці мали двоох вбитих і 12 ранених. Чотирьох тяжко, 8 легше. Українці впало одинацять, а п'ятьох німці зловили живими. Пізніше так їх в таборі били, що всі згинули. На допитах інших українців показалося, що сторожі, які викали з табору — це були головні російські офіцери. Відділ, в якому служили ті люди — розстріляно“.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Концерт Романа Придаткевича.

Як незвичайна подія в культурному житті українського громадянства Детройту відбулося в неділю 21-го травня ц. р. в годині 2:30 пополудні, у великій Авдіторії „Дітройт Інститут оф Арт“ при Вувард вулиці, концерт українського соліста-скрипака та композитора Романа Придаткевича. Допровід фортепіяновий буде в руках панни Олі Дмитрів, а співучасниками концерту будуть: п-ні Діона Стефанія Демрі, сопран, та український дієвочий хор, а капела під управою п-ни Стефанії Андрусевич. Концерт відбудеться під покровом визначних українських українських громадян Дітройту.

Вага цього концерту заключається перше всього в тому, що перший раз в історії нашого міста будуть виконані твори таких українських композиторів як: В. Барвінського (про слави Америку), І. Воробкевича, М. Гайворонського, М. Коляди, О. Кошиця (Плач невістки), М. Лисенка, Р. Придаткевича, Хв. Якименка і ін.

Скрипак і композитор Рома Придаткевич, відомий вже 20-літ українському громадянству Америки. Його найбільшим останнім успіхом була цієї-осени концертна поїздка з 21 концертами по важніших центрах західної та центральної Канади.

Тоді писав в канадійському українських часописі Євген Туруда:

„Я не боюсь рішучо заявити, що в моєму житті я не чув, щоб хтось з українців скрипаків міг Придаткевичови дорівняти. Яка чудова експресія тонів! Яке казочно досконале звучання! Яке цілісне і чистота звуків! Вітаємо Романа Придаткевича як творця нової доби в розвитку нашої української інструментальної, головню скрипкової, музичної літератури“.

В своїй рецензії подає д-р П. Маценко:

„В особі Романа Придаткевича, як скрипака і композитора українці мають великого майстра. Його технічні можливості є просто недосяжними, хоч він пише над ними легкі і коректно, не малюючись ними. Відбутий концерт був для багатьох, що не мали нагоди запізнітись з українською інструментальною музикою, правдивим відкриттям нового світу“.

Навіть тверезо думаючий англієць зачав свою критику в щоденнику „Вінніпег Фрі Прес“ такими словами:

„Музичну Історію України розкрили нам в салі Мійської Авдіторії скрипак Роман Придаткевич і піаніст Іван Мельник“.

Критик Вінніпег Трибюн виражається:

„Українська музика, яку виконує Придаткевич, відзначається не лише музичною формою та будовою, але оригінальністю. Артист виконує її з такою технічною досконалістю, що зручно і легко побороє всі віртуозні пасажи та газарди. Та найважливіше це те, що Придаткевич має такі чутні замисли, а його музика таку безпосередню ширість і поважний підхід, що ним глибоко зворушує слухача“.

Не дивинця, що з таким оживленням зацікавленням громадянство Дітройту очікує пополудневого концерту в неділю, 21-го травня.

Любитель музики.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ШО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Магічний пластик — силікон

Майже кожного дня бачимо предмети, пуделка, коробки, навіть і кухонні речі з якогось нового матеріалу. Це ні метал, ні дерево, ні шкло, а щось нове, досі небувале. Загально кажуть: „Це з пластику“. Пластики так тепер поширені, що дивуємося, чому їх давніше не вживали. Це тому, що не було потреби. Було тільки металів і інших матеріалів, з яких можна було робити все. Аж як не стає металів, винахідники кидаються шукати іншого матеріалу. Звідси то йдуть щораз то нові пластики.

Найновіший чудо-пластик це силікон. Властиво їх є кілька родів, тому слід говорити про силікони. Їх відкрили, а тепер видосконалюють, хеміки в робітнях підприємства Дженерал Електрик у Скенектаді, в стейті Нью Йорк. Крім цього працюють над силіконами в фабриках шкла в Корнинг коло Рачестеру, теж у стейті Нью Йорк, та в кількох фабриках, що залежні від згаданих підприємств.

Силікони це неабияке відкриття. Їх виробляється із сполуки неорганічного мінералу, званого по латинськи „сілікон“, з органічними субстанціями. Простішими словами воно таке: з піску дістається „сілікон“ і його хемічно лучиться вугільним продуктом, званим „карбон“, далше з газом „гидроген“ або „оксиген“ (водень та кисень). Це справа хеміків.

Ужиточність силіконів.

Покищо не все ще звісно про ужиточність силіконів, бо це війна. Може їх вже вживають до тайних воєнних виробів, але те, що хеміки тепер голосно говорять, представляється так: При їх допомозі можна буде зробити непромокальними убрання з бавовняної та з вовняної матерії. Коли так, то може не треба буде війні носити плащів-доцівників. Так, наприклад, убрання, чи там матерія на убрання, насичена силіконами, не пропустить дощу. Убрання просто сполоче з себе дощеву воду і остане свіжим, як би щойно з голки. Штани навіть не страяться після прасування. Це тому, що дощова вода не всякне в матерію, навпаки, ще її вміє. Тому, що силікони можна вживати як теч або як пару, то вони не мають впливу на краску матерії. Також не зміниться в нічому і якість матерії, отже силікони є, так би мовити, неутральні для краски.

Дощівники з паперу.

Навіть дощівники з паперу будуть можливі при допомозі силіконів. Це тому, що папір, насичений силіконами, буде теж непромокальним. Такі проти-дощеві плащі можуть бути ужиточні для здвигу людей, який збирається при гри в киданого мяча („бейзбол“), при перегонах та при кулачних змагах під відкритим не-

бом. Коли несподівано грине злива, за кільканацять центів можна буде купити паперовий дощівник, як товпа не пригатована на дощ, далше приглядатися забаві та гри.

Навіть і гумові калоші можна буде скасувати, коли силікони стануть загально вживаними. Торговці шкірою вже студіюють, що дивуємося, чому їх давніше не вживали. Це тому, що не було потреби. Було тільки металів і інших матеріалів, з яких можна було робити все. Аж як не стає металів, винахідники кидаються шукати іншого матеріалу. Звідси то йдуть щораз то нові пластики.

Хатна обстановка — меблі — буде на все чистою, коли її запустити силіконами. Тесаме подушки до сидження в автах. Забавляється товариство на сидженнях, хтось принесе морожене, содову воду, чи тісточка; вилється вода, або впаде кусник тісточка на софу. Вода зійде на долівку, а тісточка можна буде змити і ніщо софі не пошкодить, бо вона непромокальна, отже вільна теж від заплямлення. Коли силіконами запустити шкляні вікна автомобілів або й домів, дешеве вода лише сполоче шибі й не треба буде їх мити.

Крім цього велику прислугу можуть віддати силікони хатним господарям. Коли дійдемо до цього, що силіконами будуть поволікати, кухонні начиння, як: тарелі, шклянки, горнятка, то по кожному їдженню не треба буде їх мити миткою, а просто сполокати гарячою водою для вбиття бактерій і висушити. Бо їжа не причепиться до посудини так, як чіпляється тепер і її останки можна буде легко згорнути до збірника з кухонними відпадками. В бюрох підприємства „Денерал Електрик“ твердять, що впродовж найближчих 10 літ силікони стануть поважним продуктом в пластичним промислі.

Здатність силіконів.

Хоч в засаді силікони є продуктом з піску, то їх здатність зовсім не подібна до піскаватого матеріалу. Пісок крихкий, а силікони дадуться вилуккувати або розвалковувати, як от кіт до заклеювання шиб у вікнах. Колич їх переміняти на кульки, то вони будуть підсакувати, як мячі. Тому з них можна буде виробляти мячі до забави в ситківку („ловни теніс“). В іншій формі їх можна вживати як невидиму поволоку на цеглі й так званіх „керамічних“ виробок. Поволока така тонка, що її не догляне ніхто самим оком ані навіть мікроскопом, а службу свою робить. Досі поволікали кераміку воском і цей процес називали „сухою поволокою“ („драй філм“). Силікони є

ЧИ НЕ ЗАОХОТА ДЛЯ ДІВЧАТ ВСТУПАТИ ДО ЗБОРНИХ СИЛ ДЯДЬКА СЕМА? Це літній одяг для дівчат, що пішли на службу до маринарки. Простий і скромний, а приємний.

Що писала „Свобода“ тому 30 років?

14. травня 1914.

НАРАДА КАНАДІСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

Дня 16. і 17. квітня ц. р. відбулася у Вінніпегу 8-річна конвенція українського учительства провінції Манітоби (були представники й інших провінцій). Нарада проводив учит. М. Мігайчук. Промови й відчити вголосували в українській та англійській мові. На нараді прибув теж провінційний міністер Флечер, інспектор Белтон, Бест і Гігейчук, директор учительської семінарії („нормал скул“) Мекінтайр. Передискусювано справу заложення учительського органу (промовляли Мігайчук, Стечишин і Козоріз), але рішено цю справу ще відложити.

ЖИДИ В БРУКЛІНІ, Н. Я., ОБХОДИЛИ ЮВІЛЕЙ ШЕВЧЕНКА.

Мабуть перший раз в історії святкували жиди пам'ять українського поета. Були це брукланські жиди, котрі уладили свято в честь Шевченка дня 9. травня в домі під ч. 229. вулиці Сакман. У святі взяли участь найвизначніші жидівські патріоти, а було теж кількох українців, емігрантів з російської України. Народо зібралося у салі яких 600 осіб. З правдивим зацікавленням вислухали приватні відчиту про життя й діяльність поета, а потім пішли до Колд Тейтер на виставу драми „Мати Наймичка“.

ПЕРША КОНСІСТОРИЯ ЕП. С. ОРТИНСЬКОГО.

Український католицький єпископ, Преосв. С. Ортинський, почав видавати дїєцезальний орган „Єпархіяльний Вістник“ у Флядєлфїї, редагований о. В. Стецюком. У виданню з дня 28. квітня проголошено іменування першої консісторії при єпископі. Предсідником консісторії є генеральний вікарій о. Олександр Даубай, а крилошанами іменовані по 3 священники зпоміж угорського і галицького духовенства. З угорських є такі оо.: В. Горзо, В. Мирощай, Н. Чопей; з галицьких є світниками оо. Н. Підгорецький, П. Понятинш, В. Фовгович.

НОВІ ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В місяцю квітні приступили до У. Н. С. такі нові відділи: Сестричтво св. Ольги, від. 315 в Джерзі Сіті, Н. Дж.; бр. св. Петра й Павла, від. 386 в Колвер, Па.; тов. ім. Івана Франка, від. 387 в Оліфант, Па.

вшестеро ужиточніші ніж суха поволока.

Силікони можна огрівати аж до 500 ступнів Фаренгайта і не топляться. Тому вони надаються на інсуляцію, тобто на охорону металю перед електрикою навіть в огні. Отже зовсім певно, що їх використовують у якийсь спосіб при воєнних матеріалах.

На вський випадок час повної ужиточності силіконів уже недалекий. Тому варт слідити за їхнім удосконаленням і розвитком.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ“ І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ“

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи“. Шкоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також вислати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стєнсла. Члени і Читачі з Канади звольте прислати тільки готівку тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛО ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ СОЮЗІ

WILKES-BARRE І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЯМ МІСЦЕВИХ І ОКОЛИЧНИХ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ І БЕНКЕТ

з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ (JUNE 18, 1944)

В АВДИТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 635 N. RIVER STREET WILKES-BARRE, PA.

Рано буде вправлена в місцевій українській католицькій церкві Служба Божя, а по Службі Божій паннахда за померших членів У. Н. Союзу. В годині 12:30 пополудні відбудеться Бенкет з Концертом.

94 Komitet.

УВАГА! УКРАЇНЦІ ДІТРОЙТУ І ОКОЛИЦІ!

КОНЦЕРТ РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

Українського Артиста-Скрипака при акомпанієменті Ольги Дмитрів, піаністки та при співучасті ДОНІ СТЕФАНІЇ ДЕМРІ, сопрано і Українського Дівочого Хору а Капела під управою Стефанії Андрусевич

В НЕДІЛЮ, 21. ТРАВНЯ (MAY 21, 1944) у великій Авдіторії „ДІТРОЙТ ІНСТИТУТ ОФ АРТ“ при Вувард вулиці.

Початок: 2:30 пополудні. Вступ \$1.00 (з додатком федеральної такси 20%)

Громадяни! Це буде перший концерт нашого славного артиста-скрипака Романа Придаткевича в нашій громаді. Комітет сердечне запроує вас до громадської участі. 92,4

КОНЦЕРТОВИЙ КОМІТЕТ: о. С. Тиханський, голова; Іван Пачук, місто-голова; о. С. Побуцький, місто-голова; Іван Дечук, секретар; Олександр Штик, касієр; М. Шустакевич, Катерина Хомик, Марія Прокопович, Іван Атаманець, А. Градовський, Дмитро Атаманець, М. Чемний, Василь Довгань.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сушні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При перенесенні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтєд Стейтс Емплоїмент Сервіс“. Критичні робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МАШИНІСТІВ—ТОКАРІВ І СКЛАДАЧІВ (ASSEMBLERS) ROBACZYNSKI MACHINE
326 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

ЛЮДЕЙ—ФАБРИЧНА РОБОТА

Досвід не вимагаємо. Стала робота. 60 ц. на годину на початок. 5 днів. — 40 годин тижнево.
BERTH LEVI & CO., Inc.
149 Franklin Street, N. Y. City

ФАБРИЧНИХ ПОМІЧНИКІВ ВОЕННА РОБОТА. Годоситись між 9 і 3. Belmont Smelting & Refining Works, 330 Belmont Ave., Brooklyn, DI 2-4900.

ЧОЛОВІКА тонити метал, военна робота. Годоситись між 9 і 3. Belmont Smelting & Refining Works, 330 Belmont Ave., Brooklyn, DI 2-4900.

НІЧНИХ ПОРТЕРІВ
Від 12 год. вночі до 8 раню.
STERLING ENGRAVING
304 E. 45th St., New York, N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід не потрібний.

ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ
ДОБРА ПЛАТНЯ
ПОСТІЙНА РОБОТА

Робітники з важкої військової роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL

TELEPHONE & RADIO CORP
691 BROAD ST., NEWARK, N. J.

СТОЛЯРІВ І ПОМІЧНИКІВ. American Cabinet Co., 210 Paterson Plank Road, Union City, N. J.

ДОМОВИХ, готельних, шпінталевих, фабричних і кадеркових робітників. Ericson Agency, 287 Flatbush Ave., Brooklyn, N. Y.

МУЖЧИН помагати в департаменті пакування, депо чистити; приймати робітничі умовини. 5 днів тижнево, потрібно рекомендації. Ryland, 161 Water St., New York City.

ПОРТЕРІВ
\$33.75 тижнево
Години 6 ввечір до 2 раню. Недалі від 503, 350 Fifth Ave., N. Y. City.

ОПЕРАТОРІВ
Singer Sewing Machine
Добра платня, овертайм, стала робота
Аванс.
VICTORY TOY CO.
17 East 16th St., N. Y. City

МУЖЧИН ДО КУХНІ

Добра платня
Часове або постійне заняття.
NATHAN'S FAMOUS, Inc.
1318 Surf Ave., Coney Island, N. Y.

ЛЮДЕЙ ДО ПЕРЕРІВКИ

Досвідчених; прийме округження
Стала посада.
WILMA GOWNS
4 West 57th St., New York City

РУЧНА ПРАЛЬНЯ—прусудати машиною. 5 дні в тиждево.

Crown Laundry
96 Greenwich Ave., New York City

Фабрична—Портера, новий будинок. \$125 місячно і кімната. Питайте Сурпринтендента. Tel. STerling 8-2325.

ХЛОПЦІВ—МУЖЧИН

STOUFFER'S РЕСТАВРАЦІЯ
BUS-FOOD, BAR BOYS RECEIVING MEN
МІТТИ НАЧІННЯ
МІТТИ ГОРШКИ
ПОРТЕРІВ.
ЗАГАЛЬНИХ ПОМІЧНИКІВ І РОБІТНИКІВ
Будучність для заслужуючих
Харчі в уніформі даємо
Недалі і свята вілні
Empl. Dept. денно 9—5
В суботи 9 до полудня
346 Lexington Ave. & 40th St.
1 поверх вгору — N. Y. City.

МУЖЧИН до загальної роботи в Бруклінській фабриці; военна робота. Годоситись або телеф. між 9 і 4. Belmont Smelting & Refining Works, 330 Belmont Ave., Bklyn, DI 2-4900.

ПАЛЯЧА до поміч тонити метал; военна робота в Бруклінській фабриці. Годоситись або телеф. між 9 і 4. Belmont Smelting & Refining Works, 330 Belmont Ave., Bklyn, DI 2-4900

ДІШОВОШЕРІВ.

Прийме округження, стала робота. Club, 3 West 51st St., N. Y. EL 5-7640

МУЖЧИН—ХЛОПЦІВ

ЗАГАЛЬНА ФАБРИЧНА РОБОТА БАГАТО ОВЕРТАЙМ
Заняття через цілий рік
LEVLUKE CO.
45 West 16th St., New York City

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОЛІТИЧНО-СУСПІЛЬНА ПРОГРАМА МАДЯРСЬКОЇ РАДИ

ЛОНДОН (ОНА). — Ново-з організована Мадярська Рада в Лондоні, якої головою вибрано М. Кароля, виготовила для майбутньої Мадярщини політично-суспільну програму, в якій постановляється, що коли Об'єднані Держави переможуть Гітлера і його сателітів, то вона, відроджена мадярська держава має бути демократичною. Режим адмірала Гортго має бути зліквідований, а люди, які його становили і з ним співпрацювали — мають бути суджені і покарані.

Мадярська Рада в Лондоні каже, що теперішній уряд є чисте фашистський і робить не те, що потребує мадярський нарід, а те, що Гітлер і його кліка в Німеччині йому приказує. Мадярські землевласники стараються зберегти феодальні порядки і тримають людей в економічному ярмі. В новій Мадярщині цього не сміє бути, говорять політичні емігранти в Лондоні. Мадярський нарід хоче визволитися з економічної неволі і завести такі порядки, які є в чисті демократичних державах — в Великій Британії і Америці.

Мадярська Рада пропонує негайно уневажнити проти-

жидівські закони, уведені в життя фашистським урядом і конфіскувати маєтки всіх тих багатців, які помагали німцям поневолювати мадярський нарід. Має також бути переведена аграрна реформа і безземельне селянство повинно дістати землю. В новій демократичній Мадярщині не буде так, як було перед війною, що пан мав сотні гектарів землі, а тисячі селян ходили босі і голіди.

ЖОЛУДКОВІ ЗАБУРЕННЯ

боліки, печінка, жовч, міхур і інші жолудково-кишкові болі мусять і повинні бути лікувані.

ФЛЮОРОСКОПІЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ Х-ПРОМІНЯ \$1.00

Поради обіймають: Мудрашину, фізичну провірку, тиснення крові, дівнозу, провірку серця, легенів, і органи у животі

КРОВ І ШКІРА

недури міхура й нирок лікується наймодернішими й науковими методами. Наші знаряддя і прилади є незвичайно докладні.

НЕРВОВИЙ СТАН

як: подразнення, заворот голови, втрата рівноваги, ослаблення мускулів, брак енергії або життєвої охоти, безсонність і дрожання серця вимагають нашої поради.

РОЗДУТТЯ ЖИЛ І БОЛЯЧКИ

все те лікується скоро й без болів без утрати часу в праці або дома. Немає виписування ні операцій.

ПРОПУКЛИНА

в болі хребтового кінця без різанин, без випалювання, без болів. Болічки відходової кишки, запобігання крові, шлунку, пруріусу (свербляча пропуклина) і інші недуги хребта лікується нашою „Літальною“ всесторонньою методою.

Хронічні недуги науково лікуються за низькою заплатою.

Hill Medical Office

26 HILL ST., NEWARK 2, N. J. One Block from Newark City Hall
Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to 8 P.M. Tues. and Thurs.; 9 A.M. to 5 P.M. Sun., Hol.; 10 A.M. to 1 P.M.

Стратегія тигрів.

В Африці є ще околиці, де тигри нападають на тамосних безборонних уродженців. В одному селі замешкав на якийсь час білий чоловік, що вмів влучно стріляти на тигрів. Тому мешканці села прохали його прийти їм в допомогу у прогнанні тигрів. Білий чоловік згодився. Він, бувало прив'язував козу до пня дерева, самий вилазив на дерево, а коли смерклося, тигри підходили до дерева, щоб ровдерти козу і попоїти. Коли тигр підніс свою голову вгору, білий чоловік пізнав становище тигра по його світляних очах. Він ціляв з рушниць просто між очі і ранком усе находив постріляних тигрів.

Так зробив теж білий чоловік і тепер. Він виліз на дере-

во, стріляв до тигрів, але ранком їх не було. Це повторилося ніч по ніч. Отже на третю ніч взяв чоловік смолоскип, а як лише тигри прийшли, він запалив його і кинув між них. І от що він побачив: тигри заки підійшли під дерево, примикали одно око, а гляділи лише другим. І не підходили воїні одинцем, а йшли парами. А чоловік стріляв в саму середину між двома жевріючими очима, — але стріляв у порождну прогалину між двома тиграми. (Читаючи це, пам'ятайте, що так оновідали ловці...).

бути членом українського народного союзу значить, належати до такої запомогової організації, що побудована на певних, тривких і соціальних основах.

BE 100% WITH YOUR BUY WAR BONDS
КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ
ПОШУКУЄМО СЕМКА ЗАЛЬОПАНОВОГО (Solomon), походить з села Настасів, повіт Тернопіль. Хтоб про нього знав, або від сам, просимо зголоситись на адресу: J. L. FLEMING 405 Cannon Bldg., Troy, N. Y.

ДАРОМ ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК (SAMPLE) КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ з найліпшого гірського злілля, на недомаганія жолудка, печінки і нирок. Велика пачка коштує 50¢.

ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство припоручають тим, що терплять на першій кашелі, блів горла і задку. Пачка коштує 50¢.
ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на боксі. Велика пачка 50¢.
МІШАНИ КОРІННЯ, на нестерпність, брак апетиту, корчі. Добре також на запід до горілки. Пачка 50¢.
Маємо всі лічничі злілля, листя, шкарі, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д.
Замовлення посилайте на адресу: UKRAINIAN BAZAAR 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН і вище ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ-АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4845

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne Phone: BErgen 4-5989 BAYonne 3-0540

МІРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга щира і чесна 383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджує погребани по ціній так низькій як ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК — на — ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Запимається похороном в БРОУК, БРОУКЛІН, НЬЮ-ІОРК І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MEIrose 5-6577

НАВІТЬ НАЙБІЛЬШЕ ХОРІ НЕ ПОВИННІ ТРАТИТИ НАДІЮ. МОЖНА ВІДЗІСКАТИ ЗДОРОВ'Я ТАКЖЕ БЕЗ ЛІКІВ І ОПЕРАЦІЙ. ЧАСТО ВЖЕ ПО ПЕРШІЙ ВІЗИТІ ХОРУ МОЖУТЬ ДІСТАТИ ВАЖНІ ВКАЗІВКИ, ДОТИЧНО ІХ НЕДОМАГАНЬ.

Случай скомпікованої дихавиці

До-ра П. Мілера в Ньюарк.
Я буда дуже хора впродвож 14 місяців. В тім часі я оставала під опікою 8 приватних лікарів, а через 13 тижнів пролежала в шпиталю.
Моя хвора буда розпізнана як бронхіальна астма в найострійшій стадії, з якої відтак визвалося запалення легких — пневмонія з інфекцією, таж, що мій стан був дуже критичний.
За весь час лікування я діставала застрики голок, без числа, які тільки на хвилю облекчали мов терпіня. Вкінці доктори радили мені їхати до Аризони, у клімат, сприяючий мойму недугу. Однак я не була в силі їхати в далеку дорогу, стративши 50 фунтів з моєї нормальної ваги 125 фунтів.
В шпиталю я познакомилася з хорою жінкою, що опустила інституцію скорше від мене. Ця жінка, в якійсь час пізніше подала мені письмевну вістку, що вона є під Вашою опікою і почувается добре.
Вістка моєї приятельки показалася спасення для мого здоров'я.
Під Вашою опікою і вилідою опікою на протязі 8 тижнів, я зискала на вазі 24 фунти, визбулася острих горячкових атаків і діждала до сил в такій степені, що почувается зовсім добре та-є вже здатна сповняти всі мої хатні роботи.
Почуваюся в обовязку висказати Вам публічно мою найщиршу подяку за все добро, зроблене для мене.
Mrs. P. SCHWAMM

Є НЕМОЖЛИВИМ ПРОГОЛОСИТИ ВСІ ПИСЬМА ВІД МОЇХ БУВШИХ ПАЦІЕНТІВ, ЯКІ ВИСКАЗУЮТЬ ПОДЯКУ ЗА ПОДАМУ ІМ МОЮ ОПІКУ І ДОБРІ РЕЗУЛЬТАТИ В ІХНІХ НЕДОМАГАННЯХ. ПОДАКНИ ПИСАНІ ЧОЛОВІКАМИ І ЖІНКАМИ, ЯКІМ ПРИХОДИЛОСЯ ТЕРПІТИ НА РІЗНІ ХВОРОБЛИВІ ПРИПАДКИ, ЯК: НЕДОМАГАННЯ ЖОЛУДКА, РЕВМАТИЗМУ, АСТМУ, КОЛЕННЯ В ГРУДІ І КРИЖАХ, БОЛІ В РУКАХ І НОГАХ, ОСЛАБЛЕННЯ СЕРЦЯ, ЗОРУ І СЛІХУ, ЗАВОРОТИ ГОЛОВИ, НЕПРАВИЛЬНЕ ТИСНЕННЯ КРОВІ, ЦУКРОВИЦЮ, ЖОВЧЕВІ КАМІННЯ, НЕДОМАГАННЯ НИРОК І МІХУРА, А ТАКОЖ У ЖІНОК ВСЯКІ НЕПРАВИЛЬНОСТІ І ЖІНОЧІ НЕДУГИ. ТІ ПИСЬМА, НА ЖАДАННЯ, БУДУТЬ ІНТЕРЕСОВАНИМ ПОКАЗАНИ В ОФІСІ В ІХ ОРИГІНАЛЬНІЛ, ПРАВНО СТВЕРДЖЕНІЛІ ФОРМІ.

Dr. JOSEPH MILLER, D. C. Ph. C. 790 BROAD STREET Cor. Market St., NEWARK, N. J. Телефон: Mitchell 2-0773.

Години прийняття: Кожного дня від 9 раню до 7 ввечір. В неділі і свята від 10 раню до 12 вполудне.

ТАРЗАН, ч. 971. Нежданий гість.

Приложивши ніж до плечей арештанта, Тарзан почув, як він сказав вартовому: „Я веду цього плінника до генерала на допити“.

Увійшовши на коритар, Тарзан звязав свого припадкового провідника, а опісля пустився до дверей генералового бюро.

Командант якраз був зайнятий при телефоні. Саме тоді, генерал кінчив розмову, кажучи: „Не журіться! Ця нова бовва коломна розправиться з Тарзаном“.

За хвилину пізніше ввійшов Тарзан до кімнати, кажучи: „Ви помиляєтесь. Тарзан ось тут!“